

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΜΑΪΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ:

Τα θέματα κρίνονται απαιτητικά και απευθύνονται σε πολύ καλά προετοιμασμένους μαθητές, καθώς καλύπτουν αρκετά σημεία της εξεταζόμενης ύλης. Συγκριτικά με το παρελθόν οι μαθητές καλούνται να κάνουν καλή διαχείριση χρόνου λόγω των πολλών υποερωτημάτων. Το μη λογοτεχνικό κείμενο δεν παρουσιάζει κάποια δυσκολία όσον αφορά την κατανόηση σε σχέση με το λογοτεχνικό που είναι σαφώς πιο απαιτητικό στην αποκωδικοποίησή του.

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1. α. Η μουσική αποτελεί σημαντικό τρόπο έκφρασης ανθρώπινων σκέψεων και συναισθημάτων. Αρχικά, μέσω αυτής αποτυπώνεται μεγάλο εύρος συναισθημάτων που αφορά όλους τους ανθρώπους, χωρίς διακρίσεις. Η παρουσία της μουσικής είναι, επίσης, διαχρονική και κατανοητή. Τέλος, η μουσική λειτουργεί πιο αποτελεσματικά, όταν ο άνθρωπος δεν μπορεί να εκφράσει με επάρκεια και ολοκληρωμένα κάποιες σκέψεις του μέσω του λόγου.

β. Στο κείμενο η αρθρογράφος αξιοποιεί μέσα επίκλησης στη λογική και στο συναίσθημα για να μας πείσει για την αξία και τα οφέλη της μουσικής. Για την επίκληση στη λογική χρησιμοποιεί **τεκμήρια**. Συγκεκριμένα, παραθέτει το **παράδειγμα** με τον θεό της μουσικής, τον Απόλλωνα, από το δωδεκάθεο της αρχαιότητας («Οι αρχαίοι Έλληνες...θεό της μουσικής») και τα **αποτελέσματα επιστημονικών μελετών** σχετικά με το πώς επηρεάζει η μουσική και την νοητική μας λειτουργία («Επιστημονικές μελέτες έχουν...πολλαπλά επίπεδα μνήμης»). Προκειμένου να πείσει αξιοποιώντας το συναίσθημα, χρησιμοποιεί εκφραστικά μέσα, συγκεκριμένα τα **ρητορικά ερωτήματα** στον πρόλογο του κειμένου («Θα μπορούσαμε άραγε να φανταστούμε μία ημέρα στην καθημερινότητά μας χωρίς έστω και τον τυχαίο ήχο ενός τραγουδιού, χωρίς έστω και τις φευγαλέες νότες από το ραδιόφωνο στο αυτοκίνητο ή από την τηλεόραση;»).

Εναλλακτικές απαντήσεις
Επίκληση στο συναίσθημα

- χρήση σημείων στίξης, συγκεκριμένα του **θαυμαστικού** «Γι' αυτό αγαπάμε όλοι τη μουσική!»
- **ποιητική λειτουργία γλώσσας** : πληθώρα «διαλέκτων»
- **α΄ πληθυντικό** : «Θα μπορούσαμε»

2^η Δραστηριότητα

A2.α.Τίτλος: Μουσική: διαχρονικό «παράθυρο» προσωπικής έκφρασης.
ή Μουσική: η γλώσσα που «αγκαλιάζει», διαχρονικά, όλα τα συναισθήματα

A2.β.

Η αρθρογράφος αναπτύσσει στην τελευταία παράγραφο του κειμένου την αξία της μουσικής. Χρησιμοποιεί ως τρόπους ανάπτυξης την **αιτιολόγηση** και τα **παραδείγματα**. Συγκεκριμένα, αιτιολογεί τη σημαντικότητα της μουσικής αναφέροντας ότι είναι ανθρώπινη δημιουργία που εκφράζει τις επιθυμίες και τις σκέψεις κάθε ατόμου («Η μουσική, λοιπόν, ...και την ψυχοσύνθεσή μας.»). Επίσης, αξιοποιεί τα **παραδείγματα** για τεκμηριώσει ότι η μουσική έχει διαφορετικά είδη που όλα έχουν έναν κοινό σκοπό, την έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων («Είναι συνάμα μία...μπλουζ, παραδοσιακή, συρτάκι...»).

A2.γ

1. β
2. β
3. α

A3. Ενδεικτικός τίτλος:

Η μουσική: Μια παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου.

Τίτλος: σύντομος, ελκυστικός, σχολιαστικός, που προϊδεάζει για την οπτική μας απέναντι στο θέμα.

Πρόλογος: με αφορμή από την επικαιρότητα: από το άρθρο που σας έχει δοθεί.

Ρηματικά πρόσωπα: όλα εκτός από β΄ ενικό

Γλώσσα: απλή, καθημερινή (που ταιριάζει σε ανθρώπους της εφηβικής ηλικίας σας), με ορθή, όμως, έκφραση και σύνταξη και χωρίς τυποποιημένες εκφράσεις.

Ύφος: αντικειμενικό

Σκοπός: πληροφόρηση για την αξία της μουσικής στον άνθρωπο και τη λειτουργία της ως παγκόσμια γλώσσα - διαμόρφωση άποψης.

Εξηγούμε με: τι, πώς, γιατί.

Επιχειρηματολογούμε με: αίτιο - αποτέλεσμα + αιτιολόγηση.

Σημείωση: Μπορούμε να αξιοποιήσουμε σημεία του μη λογοτεχνικού κειμένου που δόθηκε. Τα σημεία του κειμένου που θα αξιοποιηθούν πρέπει να αποτελέσουν αφορμή για προέκταση της δικής μας σκέψης και όχι προϊόν για αντιγραφή και αυτούσια παράθεση.

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Η προσφορά της μουσικής στον άνθρωπο

Συναισθηματική και ψυχολογική επίδραση:

Η μουσική μπορεί να προκαλέσει μια ποικιλία συναισθημάτων, από χαρά και ευτυχία έως λύπη και θυμό. Η ακρόαση της μπορεί να βοηθήσει στην χαλάρωση, στην μείωση του στρες, και στην βελτίωση της διάθεσης. Η μουσική θεραπεία χρησιμοποιείται συχνά για να βοηθήσει άτομα με διάφορα ψυχικά προβλήματα, όπως κατάθλιψη και άγχος. **(αξιοποίηση 2^{ης} παραγράφου μη λογοτεχνικού κειμένου)**

- **Γνωστική επίδραση:**

Η μουσική διεγείρει τον εγκέφαλο, ιδιαίτερα περιοχές που σχετίζονται με τη μάθηση, τη μνήμη και τη συναισθηματική νοημοσύνη. Έχει αποδειχθεί ότι η μουσική μπορεί να βελτιώσει την εστίαση της προσοχής και τη μνήμη. **(αξιοποίηση 4^{ης} παραγράφου μη λογοτεχνικού κειμένου)**

- **Δημιουργικότητα και καλλιτεχνική έκφραση:**

Η μουσική αποτελεί μια ξεχωριστή μορφή καλλιτεχνικής έκφρασης, επιτρέποντας στους ανθρώπους να εκφράζουν τις σκέψεις, τα συναισθήματά τους και τις εμπειρίες τους. Η επαφή με τη μουσική μπορεί να ενισχύσει τη δημιουργικότητα και την έμπνευση.

- **Κοινωνική και πολιτισμική αξία:**

Η μουσική διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις κοινωνικές σχέσεις και τον πολιτισμό. Μέσω της μουσικής, οι άνθρωποι επικοινωνούν, μοιράζονται εμπειρίες, και δημιουργούν κοινές αναμνήσεις. Η μουσική αποτελεί ένα κομμάτι του πολιτισμού κάθε κοινωνίας και βοηθά στην διατήρηση και την προώθηση της πολιτιστικής ταυτότητας.

(αξιοποίηση 3^{ης} και 5^{ης} παραγράφου του κειμένου)

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: γιατί θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε τη μουσική ως μια παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας

Η μουσική θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας, γιατί μπορεί να εκφράσει συναισθήματα, σκέψεις και καταστάσεις χωρίς να απαιτείται η χρήση λόγου. Ανεξάρτητα από την εθνικότητα, τη γλώσσα ή τον πολιτισμό, όλοι οι άνθρωποι μπορούν να κατανοήσουν το νόημα μιας μελωδίας ή ενός ρυθμού. Η μουσική μεταδίδει μηνύματα με άμεσο και καθολικό τρόπο, ενώ ενώνει ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών μέσα από κοινές εμπειρίες και συναισθήματα. Η μουσική λοιπόν είναι μια «γλώσσα που τη μιλάμε όλοι» και γι' αυτό άνθρωποι που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα, μπορούν να νιώσουν το ίδιο τραγούδι, να συγκινηθούν ή να χαρούν, μέσα από τις νότες και τον ρυθμό. **(αξιοποίηση 2^{ης} και 5^{ης} παραγράφου του κειμένου)**

Επίλογος: Συμπεράσματα απ' όσα έχουμε αναφέρει και όχι ανακεφαλαίωση με ανούσιες επαναλήψεις.

Β.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

B1. Το ποίημα αφηγείται μια ιστορία. Τα πρόσωπα της ιστορίας είναι το ποιητικό υποκείμενο ως παιδί και άλλα παιδιά, οι νέοι και ένας διαβάτης.

Ο χώρος της ιστορίας είναι το σπίτι του ποιητικού υποκειμένου και συγκεκριμένα ο κήπος, η σκάλα και ο δρόμος έξω από το σπίτι.

Ο χρόνος της ιστορίας είναι το παρελθόν των παιδικών χρόνων του ποιητικού υποκειμένου και το παρόν.

Το κεντρικό γεγονός που εκτυλίσσεται είναι το τραγούδι ενός περαστικού διαβάτη έξω από την αυλή του ποιητικού υποκειμένου. Αυτό προκαλεί αισθήματα νοσταλγίας στο ποιητικό υποκείμενο των όσων ονειρεύτηκε ως παιδί. Στο τέλος, όταν το τραγούδι σβήνει, το ποιητικό υποκείμενο αναρωτιέται πως θα διαχειριστεί τα ανεκπλήρωτα όνειρα του καθώς μένει στο ανούσιο παρόν του.

B2α.

α' πληθυντικό πρόσωπο: «κρυβόμαστε κάτω από τη σκάλα»:

το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την ένταξη του ποιητικού υποκειμένου στο σύνολο των παιδιών που έπαιζαν και κρύβονταν, κάνοντας το ύφος ζωντανό και άμεσο.

α' ενικό πρόσωπο: «υπήρξα τρελός για το αύριο κοιτάζω τώρα με αγωνία»:

το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει τα προσωπικά του βιώματα με εξομολογητική διάθεση σχετικά με την ανυπομονησία του για το μέλλον και την αγωνία του για τον χρόνο που πέρασε.

β' ενικό πρόσωπο: «Πού έχεις ξανακούσει το τραγούδι αυτό;»:

το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει τη διάθεση επικοινωνίας με τον ίδιο του τον εαυτό και με τον δέκτη προκειμένου να μη ξεχνά τα ανεκπλήρωτα όνειρά του. Προσδίδει έτσι ένα προτρεπτικό ύφος.

β. εικόνα: «Τα κάγκελα του κήπου υγρά απ' τη βροχή», «Στέκεσαι στο παράθυρο»

μεταφορά: «η σιωπή κάνει τον κόσμο πιο μεγάλο», «η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο τραγούδι»

παρομοίωση: «σαν τους φτωχούς»

3^η δραστηριότητα

B3.

Το ποίημα μου προκαλεί αισθήματα λύπης, νοσταλγίας αλλά και απογοήτευσης. Ως παιδιά ονειρευόμαστε, ανυπομονούμε για το μέλλον («υπήρξα τρελός για το αύριο») και σκεφτόμαστε ότι εμείς θα κάνουμε «μεγάλα» πράγματα, θα αλλάξουμε τον κόσμο, θα είμαστε κυρίαρχοι σαν βασιλιάδες («ένα βασιλικό πεπρωμένο»). Καθώς όμως ο χρόνος περνά γρήγορα αυτή η ανυπομονησία γίνεται μια αγωνία («με αγωνία να προχωρούν οι λεπτοδείκτες στα ρολόγια»), αγωνία για όσα δεν προλάβσαμε, για όσα δεν κάναμε, μια απογοήτευση για τα ανεκπλήρωτα, αισιόδοξα, παιδικά, νεανικά όνειρα. Και υπάρχουν και εκείνες οι στιγμές που ένα τυχαίο γεγονός, το τραγούδι ενός περαστικού («μια νύχτα ένας διαβάτης περνάει στο δρόμο τραγουδώντας») κινητοποιεί αναμνήσεις. Προκαλεί έντονη νοσταλγία των νεανικών ονείρων («η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο τραγούδι») και ακίνητος σαν μαγεμένος («σα μαγεμένος») ο άνθρωπος θλίβεται για την απραξία και τη μονότονη ζωή του. Θεωρώ, λοιπόν, ότι όλοι κάποια στιγμή έτσι αισθανθήκαμε με αφορμή ένα μουσικό άκουσμα, αφού η μουσική δημιουργεί έντονη συγκίνηση.